

Motion till riksdagen 2021/22:4615

av **Lars Hjalmered m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2021/22:161 Ökad likvärdighet för skolhuvudmän

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett nytt och genomarbetat förslag för skolans finansiering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk skola har problem med skillnader mellan elever, mellan skolor och mellan stad och land. För att ge likvärdiga livschanser behöver Sverige en ny skolpolitik som baseras på ordning och studiero, kunskap och en ny kunskapssyn samt där lärarnas roll stärks. För att vända skolresultat och ta bort skillnader mellan stad och land är rektors roll avgörande och lärarnas betydelse för att alla elever ska kunna nå sin fulla potential. Regeringen har lagt fram ett förslag till ändrade regler för finansiering av skolan. Förslagen är dåligt beredda, saknar nödvändig beskrivning av konsekvenser samt har stora brister i sak. Riksdagen kan svårligen fatta beslut på sådant skakigt underlag.

Det finns flera relevanta problem med finansieringen av skolan. Det finns exempelvis stora skillnader mellan samma gymnasieprogram i olika kommuner utan rimliga skäl. Ett annat exempel är att den statliga finansieringen, i form av specialdestinerade statsbidrag, har utvärderats och bedömts ha stora brister. Detta måste åtgärdas för att skapa en mer rättvis resurstilldelning och minskad administration för skolläringarna. Det står också klart att kostnaderna per elev för grundskolan varierar kraftigt mellan kommuner. Vissa skillnader avspeglas i faktiska kostnadsskillnader såsom beläggning, lokaler och lärarlöner, men många skillnader mellan kommuner går inte att enkelt förklara utan grundar sig på att kommunerna tillämpar regelverket för skolpengsberäkning på olika sätt. Det råder också stor brist på transparens i hur olika kommuner gör och det är i dag i praktiken mycket svårt att ta fram aktuella och

jämförbara siffror på kostnader, bidrag och skolpeng för landets kommuner. Jämförbarheten mellan enskilda kommuner försvåras t.ex. av att vissa kommuner har olika belopp för olika årskurser eller stadier, medan andra kommuner har ett genomsnittligt belopp per skolform. Vissa kommuner lägger nästan alla pengar till skolorna i ett grundbelopp per elev, medan andra ger ett grundbelopp plus en extra ersättning baserad på socioekonomiska faktorer (se nedan). Beloppen kan dessutom variera beroende på hur mycket av de totala resurserna som fördelas på annat sätt än genom skolpengen. I en del kommuner får skolorna resurser i form av s.k. fria nyttigheter, dvs. de har tillgång till en tjänst utan att behöva betala för den. Andra kommuner har med motsvarande resurs i grundbeloppet och sedan får skolorna betala när de använder tjänsten. Även när det gäller resurser till elever med omfattande behov av särskilt stöd kan det variera hur mycket som ingår i grundbeloppen och hur mycket som fördelas utifrån individuella bedömningar. Dagens system har stora brister som behöver åtgärdas.

Utredningen En mer likvärdig skola, som ligger till grund för regeringens proposition försökte sig på att undersöka kommuners olika kostnader och olika nivå på skolpeng. Utredningen har omvittnade brister. Trots det baserar regeringen förslagen på dessa. Utredningen har också en felaktig utgångspunkt i att barn på grund av sin bakgrund har ett förutbestämt utfall som ska speglas i deras skolkostnader och där en tioåring grundskola gör marginell skillnad för elevers kunskapsutveckling och hur väl de lyckas i livet. Regeringen motiverar sitt förslag om en differentierad skolpeng mellan kommunala och fristående huvudmän med en skillnad i det ansvar man har gentemot sina kommuninvånare. Kommuner har ett ansvar för sina medborgare. Regeringen har dock inte lyckats belägga hur stort detta ansvar är.

Regeringens förslag saknar också väl beskrivna konsekvenser. I praktiken kan inte regeringen säga hur förslagen skulle påverka en fristående skolstiftelse eller idéburen organisation. Regeringen kan inte heller beskriva hur förslagen skulle påverka landets kommuner.

Detta gör sammantaget att riksdagen bör avvisa förslagen då de har stora brister i såväl sak som form.

Vi anser vidare att skolans finansiering ska utvecklas och säkras. Vi vill se mer nationell likvärdighet. Resurstilldelningen ska vara tydlig och transparent med bestämda riktlinjer för hur belopp beräknas. Vi behöver få bort de oförklarliga skillnader som i dag finns mellan elever i landet. En ny finansieringsmodell behöver ta hänsyn till lika-behandling av elever oavsett vilken skolform de går i och med likvärdiga tilläggsbelopp för elever med särskilda behov.

Vi vill se en ny ordentlig utredning som först klarar av att kartlägga skolans kostnader för att sedan utveckla nya förslag för skolans finansiering. Detta bör ges regeringen till känna.

Slutligen anser vi att Socialdemokraterna begår ett mycket stort misstag när de väljer att fokusera på valretorik och konflikt. Det rimliga vore att en regering involverar riksdagens partier i seriösa samtal om skolans större utmaningar såsom skolans finansiering. Vi anser att en utvecklad och säkrad finansiering av skolan bör fås på plats och att det bör ske genom i vart fall försök att nå långsiktiga, breda lösningar som skapar arbetsro i skolan.

Marie-Louise Hänel Sandström (M)

Noria Manouchi (M)